

Verslag overleg colleges Oostzaan en Wormerland nav ZOO

11 maart 2020

De commissaris van de Koning (cvdK), de heer Van Dijk, en gedeputeerde Bestuur, de heer Van der Hoek, heten de colleges van Wormerland en Oostzaan welkom. De heer Van Dijk geeft in de inleiding de achtergrond en redenen van dit overleg aan. In 2018 hebben beide colleges met de provincie afgesproken dat een evaluatie antwoord moest geven op de vraag of de intensivering van de samenwerking van de OVER-gemeenten voldoende is voor een duurzame zelfstandige toekomst van Oostzaan en Wormerland. Daarover is op 23 april 2019 en 27 juni 2019 met beide burgemeesters gesproken. De heer Van Dijk benadrukt teleurgesteld te zijn in het feit dat de openheid van zaken blijkt te ontbreken. Beide gemeenten hebben een rooskleuriger beeld neergezet over de samenwerking naar nu blijkt. Dit is niet in het belang van de samenwerking en het streven naar zelfstandigheid. Bovenal is het niet in het belang van de inwoners van beide gemeenten.

De in opdracht van beide colleges opgestelde Zelfevaluatie Onderzoek OVER-gemeenten (ZOO) is wisselend ontvangen in beide gemeenten en in de omgeving. De provincie heeft in haar schriftelijke reactie van 11 februari 2020 een helder signaal afgegeven dat de onderbouwing concreetheid mist en het draagvlak van het evaluatierapport onvoldoende is. Ook uit gesprekken van de provincie met de gemeente Zaanstad is gebleken dat de weergave in het evaluatierapport van het gesprek met Zaanstad daar op onvoldoende draagvlak kan rekenen. Vraag is hoe hiermee naar de toekomst om te gaan mede in relatie tot de regionale ontwikkelingen waaronder de Metropoolregio Amsterdam (MRA). De MRA geeft ruimte aan deelregio's, die om de kansen te nemen wel over voldoende regionale bestuurskracht moeten beschikken. De gemeenten in de regio Zaanstreek-Waterland/MRA-Noord hebben daarmee dringende wederkerige belangen om samen te werken. Uiteindelijk is de vraag op welke wijze inwoners van de gemeenten Oostzaan en Wormerland en de regio Zaanstreek-Waterland voor de korte en voor de langere termijn het beste bediend kunnen en willen worden.

De heer Van der Hoek vult aan dat de zorgen die de provincie had in 2018 over de duurzame toekomstbestendigheid van beide gemeenten, alleen maar zijn toegenomen. De twee gemeenten zoeken al sinds 2010 verbreding en versterking van de samenwerking. Daartoe hebben beide raden nu wederom besloten. Beide gemeenten proberen dat echter al tien jaar. Van de buurgemeenten (Landsmeer, Waterland en Zaanstad) is echter bekend dat zij geen ambtelijke fusie willen maar alleen bestuurlijk willen fuseren, of in het geval van Waterland, zelfstandig willen blijven.

Burgemeester Meerhof van Oostzaan geeft aan dat het evaluatierapport in Oostzaan inderdaad anders gewaardeerd wordt dan in Wormerland. Overigens zit de gemeente Oostzaan nog steeds positief in de samenwerking, maar wat Oostzaan betreft moet de werkorganisatie OVER-gemeenten over een andere kwaliteit gaan beschikken voor behoud van zelfstandigheid van Oostzaan. Knelpunt is echter dat Oostzaan en Wormerland geen gelijke opvattingen hebben over het ontwikkelingsperspectief van het construct. De beide college zijn inmiddels in constructief overleg om medio juni a.s. alsnog tot een gedeeld en gedragen beeld en aanbevelingen voor de toekomst te komen. De raad van Oostzaan heeft het college expliciet opdracht gegeven om heel actief naar buiten te treden.

Notulist

Marleen den Haak,
beleidsadviseur Provincie
Noord-Holland

Aanwezig

Commissaris van de Koning
de heer Van Dijk (tevens
vz.), gedeputeerde Bestuur
de heer Van der Hoek,
burgemeester van Oostzaan
de heer Meerhof,
burgemeester van
Wormerland de heer Tange,
wethouders van Oostzaan
mevrouw Dral en de heren
Bonenkamp en Monen,
wethouders van Wormerland
de heren Berkhout, Halewijn,
Schalkwijk en Van Waaijen,
gemeentesecretaris van
Oostzaan mevrouw Van den
Assem, gemeentesecretaris
van Wormerland de heer
Kool en plaatsvervangend
kabinetschef de heer Van
Treck.

Afwezig

Burgemeester Tange van Wormerland schetst dat verschillen in beide gemeenten er altijd zijn geweest. Bij de uitnodiging tot de evaluatie was er ook een verschil in opvatting over het soort onderzoek; Wormerland wilde een bestuurskrachtonderzoek en Oostzaan een zelfevaluatie. Compromis werd dat Oostzaan en Wormerland teksten aan mochten leveren voor de evaluatie en dat WagenaarHoes de validatie daarvan zou verrichten en de omgevingsverkenning zou doen. Wormerland had vertrouwen dat de onafhankelijkheid voldoende gevalideerd zou zijn. De evaluatie is wat Wormerland betreft op een verantwoorde manier tot stand gekomen. Wormerland herkent zich in het rapport en de raad ziet het als een goede basis om mee verder te gaan. De heer Tange stelt dat als je het ZOO naast de resultaten van de Quick Scan uit 2017 legt, je ziet dat er grote stappen zijn gezet. Het is het college van Wormerland duidelijk wat het wederkerige belang van de MRA samenwerking is en dat de gemeente Wormerland zich daarom - met ondersteuning van OVER-gemeenten - ook als actief partner in die samenwerking opstelt.

De heer Van der Hoek herinnert beide gemeenten eraan dat de provincie, en ook buurgemeenten, meerdere keren heeft verzocht om de resultaten uit de Quick Scan uit 2017 te ontvangen, maar dat beide gemeenten deze resultaten nooit hebben willen delen. Het ZOO geeft geen inzicht in wat de huidige stand van zaken is van de meer dan 50 verbeterpunten die onder meer uit deze Quick Scan zijn voort gekomen en tot wat voor resultaten dit daadwerkelijk geleid heeft.

De door de heer Tange op tafel neergelegde resultaten van de Quick Scan uit 2017 wordt direct na afloop van de vergadering op aandringen van Oostzaan weer van tafel gehaald. Het college van Oostzaan had formeel geen kennis genomen van het voornemen van het college van Wormerland deze resultaten (die geheim zijn en herleidbaar zijn tot personen) in dit overleg te overhandigen. Enkele leden van het college Oostzaan geven aan dat de resultaten van de Quick Scan uit 2017 voor hen geen referentie is. Zij baseren zich op hetgeen door het AB – gehoord de directie van OVER-gemeenten – als verbetertraject is overeengekomen. Daaraan zijn ook de 50 verbeterpunten gekoppeld. Door de colleges is in gezamenlijkheid inmiddels een mediator ingeschakeld om het vertrouwen tussen beide colleges te helpen herstellen. Daarnaast zijn de colleges inmiddels in constructief overleg om tot een realistisch gezamenlijk beeld voor de toekomst te komen.

Ook voor de medewerkers in de OVER-gemeenten is duidelijkheid over de toekomst van belang.

De heer Van Dijk geeft aan dat juist deze verschillende percepties van beide gemeenten maakt dat de provincie onvoldoende vertrouwen heeft in de samenwerking tussen beide gemeenten. Er zijn problemen bij de directievoering, bij de kwaliteit van de producten en bij de structuur van het construct. Het is lastig voor de werkorganisatie als beide opdrachtgevers zo verschillend zijn en denken. Deze zaken moeten worden opgelost.

De heer Van der Hoek vraagt hoe het staat met de mediation. Daarop wordt geantwoord dat men daar net mee is begonnen. De urgentie om met elkaar in gesprek te gaan is groot en wordt door beide colleges onderkend.

De heer Van der Hoek vraagt hoe beide colleges naar de rol van Zaanstad kijken. Zaanstad is een belangrijke samenwerkingspartner voor beide gemeenten en de provincie heeft begrepen dat Zaanstad niet tevreden is met de samenwerking. Door beide colleges wordt dit niet herkend, omdat zij dit ook nooit zo terug hebben gekregen van collega's van Zaanstad. Beide colleges staan dan ook open voor de suggestie van de provincie voor een gesprek met de drie colleges.

Afgesproken is:

- a. om de uitkomst van het mediationtraject in juni a.s. te delen en aan de hand daarvan opnieuw bijeen te komen;
- b. dat de provincie een overleg zal plannen met beide colleges en het college van Zaanstad, gelet op de samenwerking op meerdere terreinen tussen deze drie gemeenten en gelet op het regionale belang.
- c. dat het verslag van deze bijeenkomst ter informatie naar de gemeenteraad van Wormerland en van Oostzaan en aan Provinciale Staten wordt gezonden.